

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильесим
пътхапзи
кынчельжанагыу кынджыны

№ 153 (22362)

2021-рэ ильес

ГЪУБДЖ

ШЫШХЪЭИУМ и 24-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
Къыхэтутыгъехэр ыкчи
нэмькі къебархэр
тисайт ижүүгъотштых

WWW.ADYGOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ иғъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ ныбжыкъехэм язэхахъэ хэлэжъагъ

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат сэнаущыгъэ зыхэль ныбжыкъехэм яслет хэлэжъагъ. Урысюем и Къэралыгъо Быракъ и Мафэ ар фэгъэхыгъагъ. Пандемием ыпкъ къикыкъэ программэр нахь агъеклэкыгъ.

Ioftkhbabzэм хэлэжъагъэхэм язекон экскурсие поселкэу Каменномостскэм щыэ республикэ мэхъанэ зиэ чыопс саугъэтэу «Хаджыкъо токъэ зэжъум» щырагъажыи, комплексэу «Водопады Руфабго» зыфиорэм нэсигъэх. Къаклугъэм икъихыагъэ километри 6 фэдиз мэхъу. Ильеси 100-м ехъу зыныбжь черкес чыгхатэхэм къахиубытэрэ пхъэшъхъэ-мышъхъэ чыгхэр активистхэм къаплыхыагъэх. Нэувжым псыхъоу Руфабгъо ekololagъэх ыкчи ашт ехыхи, псыкъефэххэу «Девичья коса», «Сердце Руфабго», «Каскадный» ыкчи «Шум» зыфиохэрэр зэргэлэлтэйгъэх.

Зеклонир рагъэжъэним ыпэктэ шьольтырым ипащэ шуфэс гүшүйэхэмкэ клацэхэм закынтигъэзагъ. Ныбжыкъэ движением хэхъонигъэ ышынным республикэм мэхъанэшхо зэрэшыратырэд Къумпыл Мурат ипсалъэ къыщихигъэшыгъ. Пандемием ильэхъан нахьыжъхэм ягъусэху студентхэм ыкчи кэлэеджаклохэм Ioftkhbabzэм агъэцэклагъагъ, гъомылапхъэхэр ыкчи Иэзэгъу уцхэр зыныбжь хэкъотагъэхэм алэклагъэхъагъэх, колл-гупчэхэм ашылэжъагъэх. Джаш фэдэу рэзэнгыгъэ гүшүйэхэр японыр атефе «зонэ плъижъым» Ioftkhbabzэр афэйорышэ.

Республикэм и Лышъхъэ зэрильтээрэмкэ, ныбжыкъехэр зэгүрүүонхэм, ахэм азыфагу иль зыкыныгъэр гъэптигэгъэним, ашт dakloу Адыгеим ипашхэм ягъусэху гъэсэнгъэмкэ, спортымкэ, экономикэмкэ, нэмькі лъэнэхъохэмкэ щыэ проектхэр щыненгъэм щыпхы-

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

рыщыгъэнхэм мы Ioftkhbabzэр афэйорышэ.

— Анах шуагъэ къэзытын зылъэкъицтыр цыфым ыкъуачIэ зэрихыылагъэр хъаулые зэрэмыхъугъэр зильгъукъэр ары. Ашт dakloу обществэр ыкчи хабзэр къыготых, цыфхэм

ящиIэ-псэукIэ нахьыиIу шыгъэним иIoftkhbabzэр гъэпсихъагъ. Ныбжыкъэхэмренэу тадэгүүшиIэ, унашю тиши зыхъукъэ ахэм япределженихэр къыдэ-тэлтытэх. Ари мэхъанэшхо зиIэ лъэныкъу,

къыуагъ Къумпыл Мурат.

Ныбжыкъэ движением хэхъонигъэ ышынным ыкчи ашт хэтхэм къахырэ предложениехэр щыненгъэм щыпхырышыгъэнхэм анаэ зэрэтетым фэшээ республикэм ипашхэм зэрафэрэзэхэр активистхэм къаalyагъ. Мыш фэдээ зэлүүкъэгъухэм япчъагъэ нахьыбэ шыгъэ-

ным мэхъанэшхо иэу альтаагъ.

Ныбжыкъэхэм къатыгъэ улчэхэм зэкэми профильнэ ведомствэхэм япчэхэм джэуапхэр къаратыгъыгъэх. Джаш фэдэу ахэм къахыгъээ предложенихэм къапкъырыкъызэ Адыгеим и Лышъхъэ хэбзэ къулукъухэм ыкчи муниципалитхэм япчэхэм пшъэриль тъэнэфагъэхэр афишыщых.

Пенсионерхэм Іэпүїгэй афэхъунхэу

УФ-м и Президентэу Владимир Путинир Урысые политичесэ
партиеу «Единэ Россиим» иллыклохэм заолкэм хэушхъафыкыгэ
цыиф купхэм къэралыгъо Іэпүїгэй ятыгъэным фытегъэпсыхъагъэу
къещакло зыфэхъугъэхэм ягуу къышыгъ.

Зэпахырэ узээ дунаир зэлтэй
зыкүгээм ыпкъ къикыкіэ ин-
фляциер ыпекіэ прогнозэу
ашыгъагъэхэм джыри зэра-
шокырэр къэралыгъом ипащэ
къыхигъэштигъ. Уасэхэр процен-
ти 4 нахьыбкэ дэмыклоенхэу
гугаагъэх, ау ар 6,5-м нэссыг.
*— А зэпстэумэ
такыыкырыкыззэ,
пенсионерхэм зэтгэгъо
Іэпүїгэйбу сомэ мин*

*ши йырыши афэйттуп-
щын фаду сэлтытэ,—
къыгуагъ Президентым.
— Хэзигъ имызэу ар
зэкіе пенсионерхэм, Гоф-
шиланжэм агутхэри,
дээм къулыку щы-
зыхыхэрэри ахэтхэу,
анэсын фаду. Аиц имы-
закьюу, дээ къулыкушиз
пэччь сомэ мин 15 зэтвы-*

*гъоу фэгъэжогъэныри
игъоу сэлтытэ.*

Къэралыгъом ипащэ къы-
зэрэхигъэштигъэмкэ, уасэхэр
дэмыклоенхэм УФ-м и Прави-
тельствэрэ Гупчэ Банкыимэ
юф дашлэ, инфляциер зыпкъ
игъеуцожыгъэнэу, экономи-
кэмрэ социальнэ лъэнъкомрэ
хэхъоногъэхэр ягъешыгъэн-
хэмкэ планхэм ар адиштэу
шыжыгъэнэу пшъэрэиль ахэм
я.

Урысые Федерацием и Президент иунашьу

Рэзэнгъэ тхыль етыгъэным ехыллагъ

Юфшэннымкэ гъэхъагъэу илэхэм ыкыи ильэсүбэ хуугъэу гуетынгъэ фырилэу
юф зэришлэрэм апае Урысые Федерацием и Президент ирэзэнгъэ тхыль **Хъа-
тит Симэ Хъаджымосэ ыпхъум** — Адыгэ Республикаемкэ муниципальнэ обра-
зованиеу «Тэххутэмымкэе районым» иадминистрации юфхэм ягъэзеконкэ
ипащэ фэгъэшьошгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу
Владимир ПУТИН

Шышхъэум и 6, 2021-рэ ильэс
N 208

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо наградэхэр
афэгъэшьошгъэнхэм ехыллагъ

Хэгъэгу культурэмрэ искуствэмрэ яхехъоногъэкэ гъэхъагъэу илэхэм, ильэ-
сүбэ хуугъэу шуягъэ къытэу юф зэришлэрэм апае Ѣытхууцэу «Урысые Феде-
ратирем культурэмкэ изаслуженэ юфышы» зыфиорэр Къыкъ Бэлэ Аслын
ыпхъум — Адыгэ Республикаем культурамкэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу
«Адыгэ Республикаем и Лъэпкэ библиотекэ» ипащэ фэгъэшьошгъэнэу.

Ильэсүбэ хуугъэу гуетынгъэ фырилэу мэкъу-мэцшым ыльэнъыкокэ юф зэ-
рашлэрэм пae Ѣытхууцэу «Урысые Федерацием мэкъу-мэцшымкэ изаслужен-
нэ юфышы» зыфиорэр афэгъэшьошгъэнэу:

Даунэ Азэмат Аскэрбый ыкъом — Адыгэ Республикаемкэ мэкъумэш произ-
водственэ кооперативэу «Родина» зыфиорэм иагроном шъхъал;

Дрожевский Евгений Владимир ыкъом — унэе предпринимателэу — мэкъу-
мэш (фермер) хъызметшлаплэу Кичаева Галина Иван ыпхъур зипащэм итракто-
рист;

Къулэ Нурбый Джамбот ыкъом — унэе предпринимателэу — мэкъумэш
(фермер) хъызметшлаплэу Алхъо Заурбек Аслынчэрье ыкъор зипащэм иводитель;

Леонов Сергей Валентин ыкъом — Адыгэ Республикаемкэ мэкъумэш про-
изводственэ кооперативэу «Штурбино» зыфиорэм имеханизатор;

Панкрушин Сергей Григорий ыкъом — пшъэдэкыжьеу ыхъырэмкэ гъунэп-
кэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Зарям» имеханизатор;

Подберезкин Сергей Иван ыкъом — мэкъумэш артэлэу (колхозэу) «Восход»
зыфиорэм имеханизатор;

Черкашин Александр Владимир ыкъом — унэе предпринимателэу — мэкъу-
мэш (фермер) хъызметшлаплэу Криволапов Андрей Владимиров ыкъор зипащэм
имеханизатор.

Урысые Федерацием и Президентэу
Владимир ПУТИН

Москва, Кремль
шышхъэум и 6, 2021-рэ ильэс
N 455

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашьу

Рэзэнгъэ тхыль етыгъэным фэгъэхыыгъ

Культурэмрэ искуствэмрэ яхехъоногъэе илахь зэрэхишьхъэрэм пae **Горлова**
Ира Иван ыпхъум — федеральна къэралыгъо бюджет научнэ-ушэтэктэо учрежде-
ниу «Культурнэ ыкыи чыопс къэним икъэухъумэнкэ Д. С. Лихачевым ыцэкіе
щыт Урысые научнэ-ушэтэктэо институтыр» зыфиорэм и Къыблэ къутамэ ипащэ
рэзэнгъэ тхыль етыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
Къумпыйл Мурат

къ. Мыекъуапэ,
шышхъэум и 20, 2021-рэ ильэс
N 202

Тинахыжъ лъаплэу, Тыркуем ѿыпсэурэ адыгэхэм яльэпкъ шхъафитныгъэ
ибэнэктэо чанэу, «тыадыг, тыцыыф лъэпкъ шхъаф, тыбзэ шхъафы, тикультурэ
шхъафы, дунэететыкэу Тхъэм къытитыгъэм тетэу тыпсэунэу фитынгъэ тилен
фае, аш тыфэбэнэн фае» зылуу, Адыгэ хасэхэр 1980-рэ ильэсхэм зэрэфгээ-
гъэхэ чырапэ зэжъум ицыхыгъэнхэмкэ лыгъэ къызхигъафи юфшэнэшко
резыгъэкыжьеу Хъатъо Аслын шышхъэум и 19-м ильэс 83-м итэу идунаий
ыхъожьыгъ ыкыи ежэ зэрэкэхъопсыщыгъэу ихэкуж, Мыекъуапэ щагъэтылы-
жыгъ.

Ишхъэгъусэу Жъажъыем яхху Сузанэ, ыпхъоу Жансэт, ыкъоу
Жанбек якын адэтэгоши, ылжылкъэ мафэ афэхъунэу тафэлъало. Аслын
ихъадрыхэ Тхъэм нэфы еш!

Ныбджэгъу куп.

Цыифышур бэрэ агу ельы

Районым имызакъоу, зэрэレスпубликэу щызэльаш!эу, ильэс пчагъэрэ Төүцожь райсоветым идепутатыгъэу, шүүш!эгъэ бэдэдэ зи!эу, Гъобэкъуае ик!элэ п!угъэу, Стлашьу лякъор зыгъэдэхэрэ Вячеслав Аскэр ыкъом шышъхъэ!ум и 24-м ыныбжь ильэс 75-рэ мэхъу.

Вячеслав икіләләцықұлғыом күнинебе ыщечығы. Янә ығытхъянене уаҳтә көмекшүзә ащи ныбжықілеу идунай ыхъожығы. Ежы анахыжыты, зәкімә ашхъяғынан итін фәрғы. Ильесхәр күағыз. Вячеслав лыпкым иицуағы. Іоғашенеу ымынушетығы щыләп пломи ухәукъоңтәп. 2000-рә ильесым кыншеге жағыз. Адығе Хасеу чыләм щызәхаңғыз, Дин хасәми ятхъаматеу кынхәкіның. Гъобекъуаекі нахынжыхем я Совет хәтін. Ау анахъяғы цыфмә бәрә агу къекырәр Тевцожь районым инародна депутататеу зыхалзым. Іоғаш оғыз, республикә гъезетеу «Адығе макъем» бәрә къарыхъагъәх. Еңашының үміттәрінде, үдәмгүшүшіләрдә, атхығызхәм үнегу кыншеге жағыз. Адамдар шығында, атхығызхәм үнегу кыншеге жағыз. Ежы ытхығыз кынхъаутырәм нахни нахынбәжы. Вячеслав фәрғызғыз гъезетхәм къатхырәр. Къеппчының еу е къептхыненеу үфежьем, гъезет нәкүлбеттери икүштәп — джащ фәдиз цыфмә ишшүағы. Аригъякын.

роднэ депутатын зыхадзым түф зэришлагчар ары.

Ильэс 15-рэй райсоветын ар идепутатыг. Мывшыжьэу цыфмэ шүагчээ кызызерафи хыштгым үүж итигь ыкли бэ изцэвжүүлж орж.

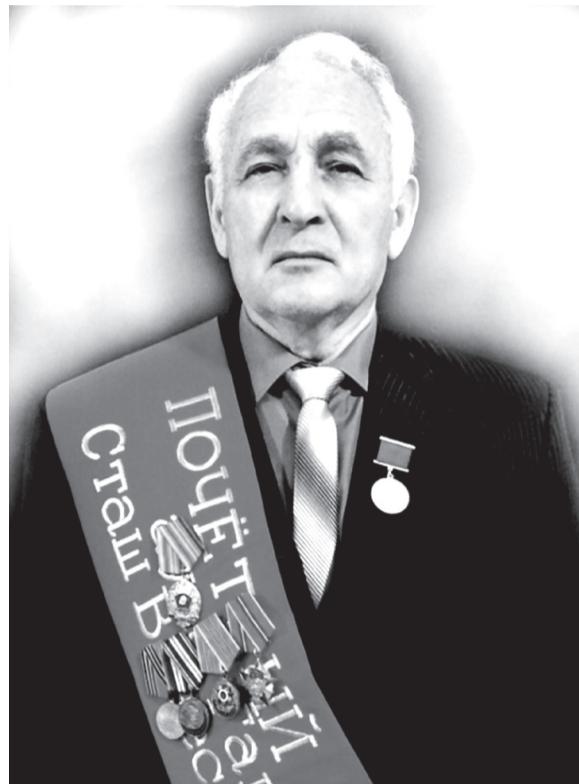
«Сигуацэ заом хэлэ-жьагь. Хабзэу ѢыІэм-кІэ, автомашинэу «Ока»

къылдэхъугъэри. Зэкілемэ ягугъу къэпшын хъумэ уахъти, тхыльтыпли икку-щтэп, ау анахь мэхъанэ зиэлофшлагъэу илэхэм аащыщхэм шъуащыдгъэгъуазэ сштоигъу. Депутатмэ къаратырэ ахъщэр (сомэ мин 50) ыгъэфеди, Вячеслав еджаплэхэм, Іэзаплэхэм уцыр зэраупкілэхэрэр афищэ-фыгъэх. Театрэмрэ эстрадэмрэ яртистхэр къыригъэблагъэхи цыифмэ аригъэлльэгъуэх, ари-гъэшлагъэх. Мэштиятим ишын иуахъти, имылькуи бэ хигъэхъагъэр. Ащ ильэс 12-рэ лоффшишлагъ. Къин къызыыфэклюа-гъэхэм анахъэу агу къинэжьырэр Стлашъу Вячеслав къа-фишлагъэр ары. Зэхэдз имылгээ а унагъом икъэлапчэ имашинэ лумытэу, лоффмэ амыгъэгумэклэу зыкли къыхэкынгъэл.

къытэфэ е ащ ыуасэ къыратын фае. Ау ипса-уныгъэ изытет къыхэ-кІэу ежсыри сэри ащ ыу же титын тльэкІы-гъэп. Ар зэхихыгъэти, Стлашъум ежь-ежсы-рэу тхылыхэр ыгъэхъа-зырхи, пчагъэрэ Мые-къуаплэ клуагъэ, бэмэ за-Иуигъэклагъ. Сыдэу щытми, лоффр дэгъюу зэшлокІыгъэ хъугъэ. Тхыаегъэлсэу, ІэнпIэгъу-шхо къытфэхъугъ Вяче-слав», — къетхы Стла-шъухэм ялхъоу Риммэ.

«Гъобэкъое сымэджэ-

Вячеслав адеэзэ студентхэм ашыщхэм ылкэ аамытэу еджэнхэ альээкынымкэ 1эпийгэй у афэхъуштыг. Мыхэм ямызакьоу, ежь имылькукэ гьогоу метрэ 600 зикъыхаагьэр аригъэшыгь. Цыиф гумыгсэфым кыимэфэ щыргрьукэу, жыыбгъэшхоу зыщэт лъэхъаным, ыныбжь емыльытыгъэу, электичествэр кызэерыкэрэ проводокэр пкъэу 37-мэ афышишлэжыгь, ар имыгшшэрыльми. Аш фэд, аш фэд... Стлашьу Вячеслав итхыгъэхэр район гъезетэу «Теучежские вести» инэклү-
щым чЛэтхэмрэ аш къекуалIэхэрэмрэ ацIэкIэ «тхъаугэгъепсэуихо» етIo тишиогъу тирайон депутатэу Стлашьу Вячеслав цэхэм зыщиIэзэхэрэ кабинетым чIагъэуцогъэ Iэмэ-псымэхэмрэ сымаджэмэ яициIэгъэ Iэзэгъу уцхэмрэ кызыэрэтфишэфыгъэм-кIэ», — ало сымэджэ-щым чЛэтхэм.

«Сыфай «тхъаугъэпсэ-
шихо» есІонэу СтІа-
шъум. Аиц фэдэ цыифхэм
анае «ЗигуышІэрэ зиIoф-
шIагъэрэ зэтэфхэу,
шIушIагъэмрэ зэфэны-
гъэмрэ зигъогогъухэр»
aIo. Ахэм афэдэхэм ду-
наир нахь дахэу, нахь дэ-
гъоу аишы. Алахым аиц
фэдэ цыифыб хабзэр
зыIыгъэм ахигъэтынкIэ
сельэIу». Ахэр зигуышІэ-
хэр къутырэу Петровым
щыпсэурэ Сушеч Юлия
— кIэлэегъэджэ Ioф-
шIэнным изветран.

Джаш фэдэу бэ Вячеслав рэзэнтигээ гүшүүлэхэр езылорэр, фэльялорэр. Шүшлэгээ Вячеслав илэм икъоджэгүхэмий, күтүүрээ адэсхэмий бэ кыяралолтэн альэкшилтэр. Республике гэзээтэй «Адыгэ макъеми», район гэзээтэй «Теучежские вести» зыфиорэми мыштыжырын депутатын фэгъэхьыгээ бэ кыярагъахьэрэр. 2010-рэ ильэсүм «Адыгэ макъем» очерк зэгъэкигүйэ кыригжэхьагь тичилэу, сурэтыш 16пэласэу ыкли тхаклоу Къят Теуцожь. Тхэнми, сурэтшынми афэлэ-пэласэм гүшүүлэхэр кырилолтэн ыльэкшил Стлашум. «Аш фэдэ кіэлэ пүгьеэм рыгу-шхони, рырэзэни альэкшилт гъобэккуяаехэр», — elo Къатым. 2014-рэ ильэсүм чылэм къебар къылтышысыгь артист цэврилоу, Адыгэ лъэпкь театрэм ило-фышшэу Тхъаркъохъо Теуцожь 16пэласэм ишкылгагээу, операцие лъэпшхо ашын фаеу. Аш лъынгытэу ежьагь Стлашум —

«Аиц фэдэ кIэлэ nIугъэм рыгушхони, рырэзэни алъэкIыщт гъобэ-къуаехэр»,

*цыф. Ау ежь Вячеслав
депутат Йоғығъохэм
анэмый! Еу ыш! Эрэр
мак! Эп.*

Депутатыбэ бгъотыщтэп ежье
ышхъитlyкэ пкъеумэ адэ-
klyaaez гуучычир афызэпишь-
жъэу, къэхальэм къэлэпчъэ-
жъыер йуигъеукоу, мэштыым
псир, электричествоэр къыри-
шшалыу. Джыри мыдепутатыж-
ми, а йофыгъо дэдэм агъегумэ-
кы, гудсафырэл.

Лъэу къыфызиэ пэпчъ кли-
мыгъэгъожы шоигъу, джэуа-
пынчъэу къыгъанэрэп. Къыхэкъ
уатэр ыштэу, гъучыгуунхэр
ыылыгъеу, гъучигъажъэр илэдэжъэу
зищыклагъэм іэпүэгъу фэхъоу
«Ащ зи гъашэгъон хэслья-
тъорэп. Зэкіэ зыфасшээрэ-
сичылэ гупсэ пай, ащ ыцз-
дахэкъе рязгъало сшоигъу»
— elo Слашум.

Ильясыбэрэ зэдепутатым, цыиф гъашгъоньыбэмэ, Іэнэтгэшхо зыыгхэм алыкіеу къыхкыгы. Анахь мэхъанэ зиэу а зэлукгъухэм къахигъещырэр — тэрэзэу уигушылэ бгъэпсэу, eklonlækлэ тэрэз афэбгъотымэ, сыйд Іэнатлэ илэми, цыифым узыфаер зэхебгъашыкын пльэкыишт. «Ioftygъou къэтэджыхэрэр зэклэ зи къыбдемийлэу, уизакью зэншопхын плаакышият». Узаположици фас

пльэкынштэл. Уздеэжъын фада.
Сэсигуапэй күсэгээтхызыч-зыпчэгьюу кыыдготхэу аш фэдээ цыифмэ тоф кыызэрэздашшэрэ. Депутатыр — цыиф кызыэрэрыклохэмэрэ һэнаты зыныгхэмэрэ зээзыпхырэ цыиф. Депутатым бэкіэ епхыгыг иргөм укыи тэрэззэу зэшшохыгъян фада тофыгьом икіеухи», — игуушысэхэр лье-пъакватах Стлашум.

Адрэ чылэмэ афэдэу Гъо-
бекъуай бэ зэшомыхыгъэ Io-
фэу дэлтыр. Чылдэсхэр гумэ-
кыгъо хадзэх ешьоным пыша-
гъэр зэрэмымак!эм, плунгыгъэ
шапхъэхэр кызыэрэйхыгъэхэм,
гъогу зэхэкъутагъэхэм, хэкыым
идэшын.. Ахэм зэк!эми Вяче-
слав ябгъукорэп. Зешомыхыгъэ
Ioфыгъом нэмых! Ioфыгъохэри
кыыпэтаджэх, адрэхэм анахь
къинијкъэу.

Дгээлъепэрэ, шъхъэктэфэныгээ зыфэтшырэ Стлашьу Вячеслав ыныбжь непэ ильэс 75-рэ мэхьү. Аш пае тыгу къыиддеиэу тыфэгушло, гъотыр, хахьор игъогогүнхэу, псауныгъэр пытэ зэптийнэу, ибын-унагьо датхъэу, тхъагьюу щылэр къыдэхъюу бэрэ дунаим тетынэу тыфэлъало. Опсэу, отхъэжь, Вячеслав.

СТИАШЪУ Майор.
Гъобэкъуай.

Хэдзынхэр-2021-рэ

1964-рэ ильэсүүм мэлъильфэгүүм и 22-м Адыгэ автоном хэкүм и Шэуджэн район ит куаджэу Джыракье кыншхыгүү.

1981-рэ ильэсүүм Шэуджэн ПМК-м бетонщикэу юф щишлагь. 1982-рэ ильэс

ОЗДЭМЫР Налбай Амин ыкъор

сым кыщегъэжьагьэу 1984-рэ ильэсүүм нэс Улэшигъэ Клуачиэхэм куулыкүр ашихыгь.

1984-рэ ильэсүүм Адыгэ къэралыгъо къэлэгъэдже институтын чэхъагь ыкы 1990-рэ ильэсүүм ар куулухыгь.

1990-рэ ильэсүүм кыщегъэжьагьэу 1993-рэ ильэсүүм нэс Адыгэ Республика эм гъэсэнгъэм ылъэныкъокэ юф щишлагь.

1994-рэ ильэсүүм кыщыублагьэу 2010-рэ ильэсүүм нэс МВД-м и ГИБДД Адыгэ Республика эм Гъэйорышланы гъогухэр Ѣынгъончъэу Ѣытынхэм тэгээпсихъэгъэ ыофшэнимкэ иотдел чэсэгь, куулыкүр зыщихыгь уахтэм кыкылоц «ГИБДД-м дэгүү дэдэу куулыкүр зэрэшихыгьэм па» зыфиорэ орденын ишьошиц кыратыгь, джащ фэдэу «ГИБДД-р зызэхашагъэр ильэс 80 хуугъэ» зыфиорэ юбилей медалыр, Ѣытхуу тхыль зэфешхъафыбэ кыфагъэшшошагь. 1995-рэ ильэсүүм Москва дэт къэралыгъо автомобиль-гъогуш институтын (Техническэ университетын) икурсхэр куулухыгь.

2010-рэ ильэсүүм кыщыублагьэу АР-м и МВД икъулыкүр хэкыижыгь ильэс ччагъэу юф зэрэшишагъэм елтыгъэу.

2011-рэ ильэсүүм кыщегъэжьагьэу транспортыр зыгъэорышшэштхэм ягъэхъазырынкэ фирмэу «МОС-ЮНИЧ» зыфиорэ ишащэ игуадзэу Ѣытыгь.

2014-рэ ильэсүүм М. И. Платовын ыцээлэ Ѣыт Къыблэ-Урсысые къэралыгъо политехническэ университетын программау «Транспортыр зыгъэорышшэштхэм ягъэхъазырынкэ къэлэгъаджэхэм яофишшэн изэхэшэн» зыфиорэмкэ курсхэр куулухыгь.

2016-рэ ильэсүүм кыщегъэжьагьэу партиеу «Справедливая Россия — Патриоты — За правду» зыфиорэм хэт.

* Бюджетым иштэн, иухэсүн ыкы игъэцэклэн екlopékэ тэрэз афырянныр;

* Ыпкэ зыхэмийл гъэсэнгъээмрэ медицинэмрэ;

* Кълэццыку ыкы ныбжыкэ спортым ылпызгыгъетыгъаныр;

* Зэфагъэ зыхэль пенсиөхэр ятгъэнхэр;

* Уасэхэр зылкэ игъэтгъэнхэр;

* Цыифхэм зычэсүштхэ унэхэр ягъэгъотгъэнхэр;

* Районым ихэхъонигъэ иофишшэхъаэр общественностью ыуплъекунхэр;

* Районым ихэхъонигъэ, гурит ыкы бизнес цыкъумкэ амалышуухэр Ѣынхэр;

* Унагъом псауныгъэ ильмэ — обществэри псаущт!

Зэфагъэ зыхэль зэхъокыныгъэхэм тацэдэу, зэкэ къыддэхүщт! Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдэйн сзыкъялажэхэр тикоу N 25-м иофишшохэр хэбзэгъеуцугъэ ляпсэм тетэу зынхуухыгъэ хуунхэм пай.

Гуетынгъэ фытиэу, зэрифэшшуашэу тиофишшэн дъэцакэмэ, юфхэм язытэт зэтхъокын тълэкыщт. Хэдзыгпэ коу N 25-мкэ Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу сзыхадзыкэ а юфшэнныр зъяцэклэн мурад си. Республике парламентым обществэм хэхъонигъэ ышыным фытгъэпсихъэгъэ законхэр рихъухыхээ зынхуукэ, опытэу сиэр, сишэнныгъэ, сикулайныгъэ, склыачэ зъяфедэнхэу сыхьаэзир.

«Справедливэ Россияр» шылпкъэныгъэр ары зыфэбанэрэр!

УФ-м ихэбзэгъеуцугъэ тетэу ылкэ хэмийльэу кыххэтэуты

Я VII-рэ зэдэгъэкэгъумкэ Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зы мандат зиэхэдээ хэдзыгпэ коимкэ идепутатынхэмкэ кандидатхэу КПРФ-м испискэ хэтхэм тымакъэ афэтэжъугъэт!

Я VII-рэ зэдэгъэкэгъумкэ Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ихэдзынхэу Ѣынхэмрэ КПРФ-м ипартийнэ спикэклэн апэ итхэр

1. САЛОВ Евгений Иван ыкъор
— Адыгэ рекскомын иапэрэ секретарь, КПРФ-м и ЦК хэт, Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат, социалынэ политикимкэ, унагъом иофишэмкэ, псауныгъэм икъяухумэнкэ, культурэмкэ комитетын итхамат, КПРФ-м ипарламент фракции ишащэ игуадз. Мыецкыопэ къэлэ Советын идепутатэу хадзыгъагь (1985 – 1990). Урсырем и Федеральне Зэлукэ Федерацаемкэ и Совет хэтыгь (1996 – 2001). Чернобыль Ѣынгъэ офицер. Мыецкыопэ районымкэ Первомайскэ гурит еджаплэу N 9-р, Ростов дэт къэралыгъо университетын тарихымкэ ифакультет, М. В. Ломоносовым Ѣцээлэ Ѣыт МГУ-м журналистикэмкэ ифакультет, Урсырем и Федерациин и Президент дэж къэралыгъо куулухыгъэх. Философие Ѣынгъээмкэ кандидат.

2. МОСКАЛЕНКО Елена Александровна ыпхъур — Адыгэ рекскомын иsekretary, КПРФ-м и ЦК ичленынымкэ кандидат, партием и Мыецкыопэ къэлэ комитет иапэрэ секретарь, Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат, социалынэ политикимкэ, унагъом иофишэмкэ, псауныгъэм икъяухумэнкэ Ѣыкы культуремкэ комитетын ахэт. Шэуджэн район Советын идепутатэу хадзыгъагь (2012 – 2016). Мыецкыопэ дэт гурит еджаплэу N 17-р, профтехчилищэу N 6-р Ѣыкы Адыгэ къэралыгъо университетын бээшэнгъэмкэ ифакультет куулухыгъэх.

УФ-м ихэбзэгъеуцугъэ тетэу ылкэ хэмийльэу кыххэтэуты

3. ШЪЭОЦЫКЛУ Схъатбый Махьмуд ыкъор Адыгэ рекскомын иsekretary, КПРФ-м и Шэуджэн районымкэ секретарь, Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат, КПРФ-м ипарламент фракции Ѣыкы социалынэ политикимкэ, унагъом иофишэмкэ, псауныгъэм икъяухумэнкэ Ѣыкы культурэмкэ комитетын ахэт. Шэуджэн район Советын идепутатэу хадзыгъагь (2012 – 2016). Шэуджэн районымкэ Джыракье гурит еджаплэу, Бутурлиновске механизо-технологическэ техникумыр куулухыгъэх. Мыецкыопэ къэралыгъо технологическэ университетын иагарнэ факультет сэнхэхатэу «агроном» зыфиорэмкэ Ѣеджэ. Къалэу Новосибирске ипсөөльшэ дээхэм куулухыгъэ ашихыгъ.

Типограммэ Ѣыщхэр:

1. КПРФ-м хэдзынхэм япэгъоки ипрограммэу «Цыиф жыгъэхэм яхабэ фэктэрэ лъэбэкъуипшыр» – 2021 – 2026-рэ ильэсхэмкэ гухэлтэй тиэхэм алъанс.

2. Законэу «Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехыллагь» зыфиорэм ия 251-рэ статьяу «Хэдзаклохэм янаказхэр» зыфиорэм къялачэ илэ тшыжыщт.

3. «Къуаджэхэм хэхъонигъэ ягъэшшыгъэнхэр», «Псы къабзэр» зыфилохэу цыиф псэуплэхэм псыр зэрэлкъялажэхэр эпхыгъэхэр къэралыгъо федэлнэ программэхэм ахагъэханхэм тидэлэжъэт.

4. Цыифхэм алаа электричкэу «Белореченскэр – Мыецкыопэ – Хаджох» зыфиорэр тегтэжъажыгъэнхэм ыуж титышт.

5. Хабзэм ифедеральне куулухыхэр тигъусэхэу 2005-рэ ильэсүүм Ѣылээ мазэм и 1-м ыуж сэкъялжыгъэ зилэхэу унэ юфхэм япхыгъэу чэзыум хэуцагъэхэм тэрэзэу юфхэр зэшшохыгъэнхэм тыкъялдошт.

6. Кълэццыку ибэхэм зычэсүштхэ унэхэр аратынхээ зыхъукэ, зыныбж имыкъуягъэм ямызакью, зэкэ унагъом исхэр къыдальтэнхэр игъо зыщтэлэгъуэрэ законопроектыр Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къыхэ тълхяшт.

7. Зэхэбүйтэгъэ гъэсэнгъэ зыщарагъэгъотырэ еджаплэхэр «гъэсэнгъэ зыщарагъэгъотырэ гупчэхэр» амышшыжынхэм Мыецкыопэ районымкэ зэрэлдэхэрэ зедгэштэшт.

8. Я 9-рэ шончэо дивизионэ СССР-м и НКВД ия 23-рэ погранполкыирэ язэолпэхэм ясагъялжээ шылдэхэрэ чылгэхэм ашагъацуугъэхэм парламентым хэтхэм анаа атырагъэтэным къялачэ тифэхъүүт.

9. Урсырем и ДОСААФ Адыгэ Республика эм ишьольыр къутамэ тегтээпсихъагьэу дээ-патриот плунгыгъэм и Гупчэ ихэхъонигъээмкэ депутатхэм тишшагъэ ядгъякыщт.

10. Законопроектэу «Адыгэ Республика эм и Музейнэ фонд ехыллагь» зыфиорэр Адыгэ Республика эм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къыхэ тълхяшт, заом хэлжэхъагъэхэм япхыгъэ музейхэмрэ унэхэмрэ къэтүүхъумэштых.

Урысыем и Къэралыгъо Быракъ и Маф

Мамырэу мэбыбатэ

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Быракъ и Мафэ шышхъэум и 22-м игъэкотыгъэу Адыгэ Республикэм щихагъэунэфыкыгъ.

Шышхъэум и 21-м «Мэздахэ» идэктояпэхэм атетхэу ансамблэхэм ахэт кэлэеджаклохэм Урысыем и Гимн къалаагь. Урысые Федерацием и Къэралыгъо Быракъ театраллизованнэ шыклем тетэу щаэтигъ.

Дэктойяпэм ильэоянэхэм атетхэу ансамблэхэм ахэт кэлэеджаклохэм Урысыем и Гимн къалаагь. Урысыем и Къэралыгъо Гимн 2000-рэ ильэсэм, тыгэгэзэм и 30-м Владимир Путиним и Указкэ аштагь. Гущыиэхэр Сергей Михалковым ытхыгъэх. Ордышиор композиторэу Александр Александровым ытхыгъ.

«Мэздахэ» идэктояпэхэм кэлэеджаклохэр атетхэу Урысыем и Гимн къазэралорэ шыклем тигъегушуагь. Урысхэр, адигэхэр, къэзэкхэр, ермэлхэр, къэндзалхэр, нэмыхи лъэпкъхэри зэгүүсэхэу Гимныр агъэжынчы. Ордышиор лъагэу огу къаргъом зыредзэ.

Къушхъэ лъапэм уштытуу ансамблэхэу «Майкопчанкэм», «Мыекуулэп инэфылъэхэм», «Казачатэм», «Радугэм», нэмыхи Гимныр къазэралорэм уедэлүэ, хэгъэгум ис лъэпкъхэм языклиныгъэ зыгъэлтигээр зэхахьем узыфещэ. Гүогум рыхлохэр машинехэу къэуцухэу Гимним едэлхэрэм уагъегушо.

Зэкъошныгъэм ипчэгу

Шышхъэум и 22-м Зэкъошныгъэм ипчэгу зэтгээлэпсихаагьэу Мыекуулэп дэтым Урысыем и Къэралыгъо Быракъ и Мафэ фэгъэхыгъэ юфтхабзэхэр щылтагъэктолгатайх.

Пчэгур дахэу зэлхүгъ, мэфэл шыуашэм дештэ, нэрын тэргүйгэ өлпийгэхэр къэралхэм ашыгсэурэ тильэгъэгүхэм адирялэ зэпхынгъэхэм

еу «Адыгеям» ижурналистэу Ахэдхэгэ Рузанэрэ Къэралыгъо филармонием иансамблэу «Ошутенэм» иорэдьиою Юрий Конжинимрэ зэращэрэ зэхахьем хэгъэгум и Къэралыгъо Быракъ, Гимним афэгъэхыгъэ тарих къэбархэр лупкэу къышаутатэ.

Кэлэеджаклохэр, ныбжыкэхэр зэхэтхэу пчэгум къехъэх, гум рихьэу фэпагъэх, Урысыем и Быракъ агъэбыйбатэ. Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ыкки Адыгэ Республикэм иминистэрхэм я Кабинет я Администрации ипащэу Владимир Свеженец, Адыгэ Республикэм лъэпкэ юфхэмкэ, Иккыб къэралхэм ашыгсэурэ тильэгъэгүхэм адирялэ зэпхынгъэхэм

кэ ыкки къэбар жьугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхъаматэу Шыхъэлхэй Аскэр, Мыекуулэп иадминистрации ипащэ илэнатлэ зыгъэцэклээрэ Сергей Стельмах, Адыгэ Республикэм культурэмкэ иминистрэ Аульэ Юр, нэмыхи хэбзэ къулыкъушэхэр мэфэкын хэлажэхэрэн афэгушуагъэх, гущыиэгъу афэхьгъэх.

Лъэпкэ Илпэласэхэр

Пхъэм, гъучылым, шэкын, нэмыхи ахэшыкыгъэ пкыньюхэм якъэгъэльгэйон узыгъэпшиү зэхашагь. АР-м лъэпкэ күльтурэмкэ и Гупчэ ипащэу Бадый Къэлпълан къызэриу-

гъэу, Адыгейм илпэласэхэм ялофшагъэ дунаим къышыгъэльгэйом, щытхъо афаощтыр маклэп.

Гостэкою Русльян, Тэшь Нурабий, Уджыхуу Вячеслав, нэмыхи ашыгъэ музыкально лъэпкэ йэмэ-псымэхэр, күшэхэр, унагъом ишкыиэгъэ пкыньюхэр гъэшгэйоных.

Гумэ Ларисэ адыгэ лъэпкэ тхыпхъэхэр къеъэльгэйох, ныбжыкэхэм ялпэлэсэнгъэ хагъэхъоным фэш шыклем шүхэм ашгэгъэуазэх. Сетэ Сафыят, Хъурэнэ Азэ, Цурмыт Рузанэ, Төүцож Фатимэ, фэшхъяфхэм зэхахьем тащыулагь. «Илпэласэм иеджап!» зыфиорэм кэлэцькүхэр ягуалуу хэлэжьгаагъэх.

Концертыр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическэ къэшьокло ансамблэу «Налмэсым», АР-м иорэдьио-къэшьокло ансамблэу «Испльамыем», ансамблэу «Долинам», «Мыекуулэп инэфылъэхэм», зыгъесаплэу «Радугэм», «Шпаргалкэм», нэмыхи мэфэкі зэхахьэр къагъэдхагь.

«Налмэсым» къышыгъэ къашьохэр гум къегущыыкылх. «Адыгэ уджхэр», «Зэфаклор», «Кавказ щыпсурэ лъэпкъхэм якъэшьо зэхэтхэр», фэшхъяфхэри артистхэм дахэу къагъэлгэйгъуагъэх.

«Испльамыем» иорэдьиохэм уяддэлүэ, лъэпкэ гупшысэм зэлтэй. Дзыбэ Русльян къыхидзээхэе орэдым артистхэр мэкъэ зэхэткэ къидежьиуагъэх.

Ордыохэу Еутын Вячеслав, Хъут Рустам, Даутэ Сусанэ, Хъурэнэ Азэ, Сергей Трутневым, Анастасия Истамуловам, нэмыхи мэфэкын фэгъэхыгъэ орэдхэр къалаагъэх.

АР-м гъэсэнгъээрэ шэныгъээрэ и Министерствэ икъулыкъушэй, ныбжыкылэ юфыгъохэр зыгъэцаклэу Нэгэрэкъо Алый изэфхъысыжхэм къащыхигъэшыгъ мэфэкын лъэпкэ зэфэшхъяфхэр, кэлэцькүхэр, зыныбжь хэкютагъэхэр зэрээфишагъэхэр.

Адыгэ Республикэм и Урыс театэрэ А. С. Пушкиным ыцэ зыхырэм иартистхэм «Иван Пожарный и Змей Горыныч» зыфиорэ спектаклэр зэхахьем икэхүм къагъэльгэуагъ.

Къэралыгъом и Гимн, и Быракъ ямэхьанэ щынэнгъэм зыкызэрэшиэтэйрэд мэфэл зэхахьем къахэшыгъ.

ЕМТЫЙЛНУРБАЙ

УсакIор ыкIи гьашIэр

Ипоэзие щигъэшIуагъэр ильтэпкъ

ЩыIенныгъэр зыфэдэр ежь имафэ пэпчкъе зэхэзышIэгъе цыф шъэбэ сакъэу, үшэу щытыгь Къумпыл Къадырбэч. Ащ гүнэнчъэу ильтэпIагь гьашIэр, цыфхэр ыкIи Хэгъэгур.

Иусэу зыкIехъопсыттыгъэр зэрэфаеу бгъэгум кыдэкы зэхъум, Къумпыл Къадырбэч икIесэ Хэгъэгур, ильтэпI цыфхэр, икIуаджэ, къешIекыгъе чыюпсым идэхэгъе мухыхъж, ным ишүшI иинагъэ, игукигъу гүнэнчъэ, тыр зэрэлапсэр, бынным имызакьо, лякъом, лъэпкын, Хэгъэгум хъульфыгъэр пкъэу пытэу зерялэр, Къумпыл Къадырбэч игупшысэ, ипоэзие дэгүү дэдэу къащыриотыгъыг. Усаклом идуунееплъикI-гургууакIекI, илирикI шъабекI игупшысэ тхыльеджэхээм альгъээснынр фыэшшокыгъ.

Сыоплы зэпыты шъхъакI, сидунай,
Зыгъэлэлэкынр зыкI сымыльэкI,
Сэ сыгу дэхъыкырэр боу къэлгъуай,
О уидэхагъ хьишI эзхакI.

Уизылъэнныкъо хыр щэбыжъуатэ,
Хыбзыу пэпсыгъом зыгъэлэмешху,
КъокылIэр плоныш,
тыгъэр къышэуатэ,
КъохъапIэм мээзыр ашылкъэушху.

Уихъэлэлгъэ гүунэ имы.
Цыфым урий о, ащ уфыщи.
Фитэу къыдэлбэ уидышI пхъуантэ,
Насыпир, тхъагъор,
чэфыгъор пхегъуатэ.
(«Сыоплы зэпыты шъхъакI...»)

Гупшысэр зинэрыгъым усэр кыыфкъо хабзэ. Пасэу, Улэпэ гурит имыкъу еджапIэм щеджээ, адигэ жэрэй творчествээ дихыххэу, урсы классикхэм атхызэрэм ыкIи адигэ тхээл нахынжхэу Клерацэм, Хяткъом, Цэим, Пэрэнкъом, Жанэм, нэмийхэм атхыгъэхэр бэрэ, бэрэ зэптиргъязэштыгъэх; мыйзэу, мыйтуу ыгу рихыэр чылгэхэр кийджыкыжыщтыгъэх, аузэ, гүшIэм, ныдэлтфыбзэм кийчэ гъашIэгъон эзрахэлтын гу льитэ мэхъу. ИгүзэхашIэхэр нахь къэгъэтасхъэштыгъэхэр икIуаджэ итепль, лэжкъо цыф хъалэлхэр, исабыигъо-кIэлэгъу.

Зэпхыгъагъэхэу псыхъохэу Лабэрэ Улэрэ, гъэмэфэ ыкIи бжыхъэпэ мазэхэм гүнэгъу мэзым зэрэкIощтыгъэр... Мы дунэе дэхэ зэгъэфагъэу къешIекыгъагъэр мыхугъэмэ, кIалэр усэнным кыфмыушиныгъэкли хүн. Ау а зэкIеми етланы къахэхъуагь исабыигъом бэрэ зыкIедлукынэу хъугъе тхыдэхэр, таурыхъхэр, пшысэхэр, джащыгъум ежь кIалеми ыбзэ къытIетагь, псынекIечь къаргъоу къыиуутыгь. Гчэдэхъылэпчихъэшхапэм ядэхэгъэ-кIэрэкIагъэу гур зыхъуатэрэар ары Къумпыл Къадырбэч ипоэтическэ творчествэ къе-жынлэ фэхъуугъэхэр. Ежь кIалэр аримэ, фэчэфыгь щыIенныгъэм, фэрэзагь дунэе дахэм.

**Опсау, природэр, опсау, псэ спытэу
дунаем цыфэу
сыкытебгъэхъуагъэш!**
**Плапэ сигуапэу сэубыты пытэу,
І ключэшхуитүр
къызгобгъэкIагъэш.**

МэкьюмэшышI унагъо къихъухъагь, щапуугь усаклом. Арышь, ыгукъе анахь ильтэпIэр дунаир зыгъэдэхэрэ, зытэтыре цыфыр ары. Ар зерильэкIеу иусэ сатырхэм ашгъашо.

Тэ джары тызэрэлсэурэр,
Ныбджэгъур, дэгъоу зэгъашI.
Юф зышIэу, юфкIэ улзурэр
Зэрэхэгъэгоу зэльашI.

(«Тэ джары тызэрэлсэурэр»)

Къумпыл Къадырбэч Хызызыр ыкIор Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Улапэ шышхъэум и 24-м, 1934-рэ ильэсийм къыщыхъу. 1954 — 1957-рэ ильэсхэм дзэм къулыкъур щихыгь. 1957-рэ ильэсийм къыщегъэжъагъэу ытыхъэрээр хиутыхъ хъугъе. 1957 — 1959-рэ ильэсхэм псеолъешI фирмэу «Зэ-къошыгъэм» лэжкъо къызэрикоу

Иутыгь. Етланэ Москва Литературнэ институтын щеджагь. А ильэсхэм иапэрэ усэхэм тхыльеджэхэр нэйусэ афэхъух. Усэу «Сихэгъэ» фэбэгъэ иныр къыхэшшэу къышцо:

**СыогупшишI зыхъурэм,
Сыбыбмэ сшоингъоу сэхъу.
Къушхъэм къечъэрэ псыхъоу
СикъячIа фэдитү къыхахъо.**

Мамырныгъэм, тынчныгъэм агъэрэзэй нэмийкI усэм щыкIегъэтхы:

**СэшIа сэ шIу узкIэслэгъурэр,
Сихэгъэгоу цыфы гушхуапI.
Зызакуу сымыуджэгъурэр
Уигубгъошхуо гъэбэжъу къэкIуапI.**

Хэгъэгум гүнэнчъэу фэраз: регъаджэ, ефалэ, егашхэ, тынчыгъэр регъэгъоты. 1964-рэ ильэсийм Къадырбэч иапэрэ усэ тхыльэу «ПсынекIечь» зыфиорэр къыдэкIыгь. Охьтэ кIэкIым къыкIоцI аш усэ тхыль пчагъэе къыкIэлтыкIуагь. Усэнир тхъэтэн ляапIеу зэрэштыр зэхишIеу, гу къабзэм къыкIырэ сатырхэм цэ дахэ афишишIеу усаклом — «ПсынекIечь».

Ипшъериль ин зэхишIеу ар сыйдигъуи усэштыгь, дышьни, дани апимышыщтыгъэр икъоджэ гупс ары.

**Сэ лъапсэ зыщесыдзыхъигъэр
Сыкъызчальфыгъэу сикъуадж.
Сэламыр апэу зэсхыгъэр
Сыгушхоу иурам занкI.**

**Къисатэу сэ Сенэ үшъо,
ЩысфашIми унэ Париж,
Ащ пае сиштэштэл гушом —
Сикъуаджэ сэркIэ Париж.**

**Дунаим чылпIэ дэхабэ,
Сэ сэшIэ, хъопсагъоу тет,
Ау щылэл фэдэ Улапэ,
Улапэ — сэ сиорэд.**

(«Сикъуадж»)

Ильэс 30-м ехъоу литературэм зыхэгъэм, зыщилжэхъяа усаклом игушишIе щыIенныгъэ лъэнэйкубээм зэфэдэу атыригошэн, пейзажым, лирикэм имызакьоу, хэгъэгум, ильэпкъ афыришIе шыпкъяа, пытахъэм анэсъижъеу, а зэкIэ лъым хэльз, пүнгэгъэ-гэсэныгъэу ыгъотыгъэм диштэу, хэтрэ цыфишIе фишишIе шлоигъоу усэштыгъэ Къумпыл Къадырбэч. Хэгъэгум зеошхуу щылахъэм ихъазаб ежь ышхъэкли, сабыгъэми, зэхишIагь, ятэ а зэожь мыгъом хэкIодагь.

**Тят, удэмьылми тэ тикъэхальэ,
Ухэль о тхыдэу цыфхэм япальэ,
АмышI э пэтми узьшифхэгъэгъэр,
Дэгъу дэдэу ашIа узкIэфхэгъэгъэр.**

Усэу «Сятэ исурэт» зыфиорэм ильэпI цыфэу тым иобраз поэ къышилгэякIе, ар — тыр, къышэжъ-къымышIэжъ, ау ным ащ фыригъэшIыгъэ шулыэжъу-шхъэклифэр ин дэд — зэхэшIэ лъапI. Усэу «Тян, остыгъэр къысфыхъгъан» зыфиорэр ны минхэм афекIорэ джэпсальэм фэд — ным игумэкI мыхыхъжьба, дунаир зыгъедунаеу, зэтэгъэтээр угъяло.

Усаклом ыпсэ ифабэ хэти, сыйдээ зэфэдэу атыригуащэу, шур аригъашэу, ем пэушишIеу ипсалье зэфагъэ. Шэч хэльэп, Къумпыл Къадырбэч адигэ лирикэм хигъэхъуагь, зыгорэм къыгуагь, ытхыгъахъэм темышIыгъэхъ, ахэр ежь усаклом игузэхашIэхъэм къатыгъэх. Иклас ыкIи зышишIын щыIэп къешIэхъигъэ дунэе нэф дахэр. Иусэ сатырхэм угурэ упсэрэ аубыты. Псэ зыпты дунэшхор зэрэлапIэр ыкIи зэрэхъяа таагъашэ.

КъумпылIыр лирическэ усэхэм къашмыуцуу, нахь куу ыкIи чыжкэу пльяжъэ, эпическэ произведенияхэри ытхыгъэх. Ахэр поэмэхэу «Гүгъэ», «О ухэт, цыфыр?», «ДээкIолхэр» зыфиорэр. ГъашIе бгъашIэнэр — щэлэгъэшхо аш фулишIэнэр арэу зэрэштыр мы произведенияхэри темэ шхъхаа апхырышишI. Афэхъагь Къадырбэч зынахь ѿмышIыгъэ кIэлэцIыкIуухэм. Орэдхэри бэу илэх. А зэкIеми къаушихъаты Къадырбэч гүнэнчъэу щыIенныгъэр зэрилжэлэгъэр, усэнир — цыфым идахэ ытотэнир зэрикIесагъэр. Усаклом гъэшшо илагъэп — ильэс 56-рэ къыгъэшхагъэр. Ау гупшысэшхо ильэпкъ филэжъигъ ыкIи къыфигъэнагь. Куу гупшысэштыгъ, бэ ылъэгъущтыгъэр.

МАМЫРЫКЬО НУРИЕТ.

Уимые ахъщэ къыпфырагъэхъагъэмэ, уимылку сыдэущту къэуухъумэн пльэклишта?

Цыфхэм ахъщэ къарагъэштэным пае гъепцлаклохэм екколаклэ къа-
гъотыгь. Ахэм микрофинанс организациеу зыкагъэльягь. Цыфым
ахъщэ ыштэн ищицкагъэп, къыздикыгъэр кыгурмылоу ар исчет къы-
рагъахъэ, нэужым бирсыр хэфэ. Бзэджашэхэм уамыгъепцлэним пае
шэгъэн фаер зэхифыгь «Урысые гъэзетым».

Твэрь щыпсэурэ хъульфыгъэу инженерэу юф зышэрэм гъэзетым иредакции зыкагыфи-
гъэзагь. Мафэ горэм аш исчет ошэ-дэмышэу сомэ мин 45-
рэ къыфырагъэхъагь. Ахъщэр къыздикыгъэр зэригъэштэн ыльэкыгъэп. Мылькур зэкли-
гъэклюжын ыши, къыдэхъу-
гъэп. Банкын къызэрэштыра-
гуягъэмкэ, аш ушхъяльбоу фэ-
хъугъэр ахъщэр къэзитуупши-
гъэм иреквизитхэр зэрэшы-
майхэр ары.

Тхъамафаे тешлагъэу къэлэ

исчет сомэ мин 50 къыра-
гъэхъагь, ар къыздикыгъэр чыжьэу ёылээ микрофинанс организациер ары. Ахъщэр къыратынэу зэрхэугъэр зыми ышшэрэп. Москва щыпсэурэ бзыльфыгъэм джыри инаслып къыхыгь, чыфэу къыратыгъэм чэц-зымафэм зы процент ны-
лэп техъоштыгъэр. Къинибэ ыльэхъугь, ау ахъщэр афызз-
клигъэклюжын ыльэкыгь. Сомэ мин 50-м нэмыкшэу, процентэу техъуагъэр, упчэжьэгь фэо-
фашлэхэм апэхъялагъэр лажъэ

иудзыгъэ псэуплэхэм ашылэ финанс организацие цыклюх.

Мыщ дэжьым гъепцлаклохэм ящэнэрэ цыфхэм чыфхэр атыратхэх, ашкэ къатыгъуэ «персональнэ даннэхэр» агъэфедэх. Сайтыр е банкым иприложение амьгъэфедэу, ау амьуплэклугьэ, амьшэрэ, гущылэм пае, сайт-агрегатхэм, заявкэ арызгыгъэхэрэ цыфхэр архын нахьыбэрэмкэ бирсыр хадхээрээр.

Ау банкми цыфым епхыгъэ къэбары шуатыгъун ыльэхъыщт, гущылэм пае, «кибер-
атакэлэ» заджэхэрэ шыккэрэ къызфагъэфедээ. Мы аужирэ уахътэм къэралыгъо фэо-
шэхэм япортал ит къэбархэр, документхэр къызлаклахъянхэу алоэ гъепцлаклохэм лъэ-
бэкью гъэнэфагъэхэр ашых. Ау мыщ епхыгъэу Урысъем и Банки, организациеу «Микро-
финансирование и развитие» зыфилорэми даоклэ закынфагъэзагъэу къыхыгъэп.

Анахь гумэкыгьоу къэуцу-
рэе мыщ упшүүеклон зэрэ-
пльэкыщтэр зэрамышшэрэп ары. Узэрэзеклон фаер специалист-
хэм къыуаошт. Анахь шхъя-
лэр — уисчет къихъэгэе ахъщэр умыгъэфедэнэр ары. Сыдэу
шытми, полицием зыфебгъэзэн, аш тхъапэу чэпльхъагъэм икопие къаяхын фае. Кредитыр хэбзэнчэеу къызэрэуатыгъэм ар ишыхъяшт.

**Специалистхэм къызэрэлорэмкэ, финанс организацие нэтийм ежэц цыфым ымышишэу ыкни-
лэйкүү эзифимыгъэзагъэу исчет ахъщэ къыфыри-
гъэхъан ыльэкыщт.**

Чыжъэм къирашыкы хъуль-
фыгъэм къыфитеуагъэх. Микро-
финанс конторэм иллыкло къе-
упчыгь Чыфэр къызэрепши-
ныжьшт шыккэмкэ.

Мыщ дэжьым къызэрэнэфа-
гъэмкэ, хъульфыгъэм исчет
къихъэгэе ахъщэм чэц-зыма-
фэм процентиц техъо. Чыфэ
зэrimыкыгъэр, ар къира-
тынэу зэрэккэмыльэхъагъэр къы-
радзагъэп. Полицием зыффе-
гъазэм, лъёу тхылтыр лахыгъэп —
бзэджашлагъэ тыйдэ ёыла?

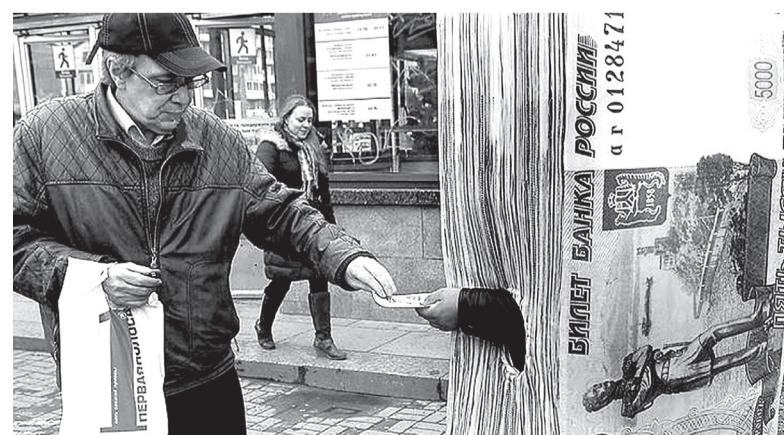
Чыфым иахъщэ къихъэхъуагь
нахь, хэкыгъэп — ары зэрэ-
гупшигъэхэр.

Хъульфыгъэм финанс конторэм ахъщэ фызэклигъэко-
жыгь, аш аш къиниби, клочла-
би ыхыгь. Ау джы Ростов хэкум къирашыкыши коллек-
торхэр къыфитеох. Ахэм къы-
зэрэлорэмкэ, чыфэм техъо-
гъэе процентхэр ашэфыжы-
гъэхэш, ахъщэр ахэм ари-
тижын фае.

Мазэкэ узэккэлэбэжьмэ, ти-
къэралыгъо икъэлэ шхъялэ
щыпсэурэ бзыльфыгъэр мыщ
фэдэ чыпэ къин ифэгъагь. Аш

зимылэ бзыльфыгъэм рагэпши-
ныгъэх. Полицием икъулыкъу-
шшэхэм мы хъульэ-шэгъитуми
бзэджашлагъэ хальэгъуагъэп.

Мы аужирэ мазэхэм къызди-
кыгъэр амьшэрэ ахъщэр пен-
сионхэм къаулыкэу ыублагь.
Амьгъенэфыгь цыфхэм зы-
ныбжь хэккотагъэхэм ясчет-
хэм сомэ мини 10 — 20 ара-
гъахъэ. Улпльэкунхэм къызэ-
рагъэлтагъорэмкэ, ахэр кре-
дитых, нахьыбэрэмкэ чыжъэу.

Специалистхэм къызэрэлорэмкэ, финанс организацие нэтийм ежэц цыфым ымышишэу ыкни-
лэйкүү эзифимыгъэзагъэу исчет ахъщэ къыфыри-
гъэхъан ыльэкыщт.

Специалистхэм къызэрэлорэмкэ, финанс организацие нэтийм ежэц цыфым ымышишэу ыкни-
лэйкүү эзифимыгъэзагъэу исчет ахъщэ къыфыри-
гъэхъан ыльэкыщт.

Сомэ мин 15-р банкым зэкли-
гъэклюжын ыдаагъэп, сида плом-
э аш фэдэ зеклуаклэр хэбзэ-
гъэцүүгъун диштэрэп.

Мыщ дэжьым гъепцлаклохэм цыфым иласпорт тхы-
гъэхэр къызэрэзфагъэфеда-
гъэм щеч хэльг. Реквизитыр умыгъэу счетым ахъщэр ибгэхъан пльэкыщтэр. Шыпкэ, телефон номерымкэ картэм ахъщэр ибгэхъан амал ёш, ау а шыккэр непэ зыгъэфедэн зыльэкырэр къэралыгъом ит микрофинанс организацииш нылэп, — elo СРО-у «МИР» зыфилорэм ипащэу Елена Стратьевам.

Джыри зы гумэкыгьо игугуу
къэтшыщт — цыфым финанс организацием зыфигъэзэнэу
фай имышыкыгъэ ыкни зы-
кэмыльэхъагъэ чыфэр аш ыштэ-
жынэу, ау ар бгэцэлэнэр къини. Сида пломэ, кредито-

рым ителефон номерхэм на-
хьыбэрэмкэ юф ашлэрэп, эле-
ктроннэ тхыгъэхэм джэуап къа-
ратыжырэп.

Адэ тида цыфыр зыдкло-
щтыр, сида ышлэштыр? Уры-
съем и Банк къызэрэлорэмкэ, цыфым исчет къызшыззэуихы-
гъэ банкым зыфигъэзэн ыкни
ахъщэр къыздикыгъэр зэри-
гъэштэн фае. Нэужым микро-
финанс организацием тхыгъэ
чильхан, зээгэныгъэ зэрэ-

**Сакыныгъэ къызхэжьугъаф, шуусчет къихъэ-
гъэе шуумыгъэзагъэу исчет ахъщэ къыфыри-
гъэхъан ыльэкыщт. Зэкли-
ми шушишэу фырагъэхъанымкэ ушхъагъу ёылэп.**

Зыгъэхъазырыгъэр
ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Гандбол

«Ставропольер» тихъакIэшт

Мыекъопэ гандбол бзыльфыгъэ командэу «АГУ-Адыифым» 2021 — 2022-рэ ильэс зэнэкъокъум зыфегъехъазыры.

Іоныгъо мазэм и 11-м «АГУ-Адыифым» «Луч» Москва Мыекъуапэ щылукIэшт.

— Ильэс зэнэкъокъур етымыгъажээ ныбджэгу зэлукIэгъухэр зэхэтщэцтих, — кытиуагь «АГУ-Адыифым» итренер шхъаIэу, Урысыем изаслуженнэ тренерэу Александр Реввэ. — Ставрополь икомандэу «Ставропольем» зэзэгъынгъэ дэтшыгь тлогъогого Мыеекъуапэ тышылукIэнэу.

Шышхъэум и 27 — 28-м клубэу «Адыифым» «Ставропольем» дешэшт. Клубхэр ильэсэм яэшт зэлукIэгъухэм нахьышоу афэхъазырынхэм фэш ешлаклохэм ныбджэгу эшэгъухэр яшыкIагъяу тренерхэм алтытэ. «АГУ-Адыифым» нэбгүрэ заулэ

хэхъижыгь. КIэу аштагъэхэм ашыщых «Ставропольем» кыхашыгъэ къэлэпчъэтуу Даша Ламгинар. Аш опыт дэгүү ил. «Динамо» Волгоград щешэштэгъэ Оксана Колодяжнаяр «АГУ-Адыифым» кырагъэблэгъагь.

Александр Реввэ кызыэрэтиуагьэу, тиешлаклохэм ялэпэлэсэнэгъэкIэ къахэцых Кобл Зурыет, командэм икапитанэу Ирина Клименкэр, Алина Морозовар, Ангелина Кузеваловар.

«АГУ-Адыифым» суперлигэм ешлэкIэ дэгүү кышигъэльгэйон имурад.

Футбол. ЯтIонэрэ купыр

Апэрэ текIоныгъ

«Динамо» Ставрополь — «Зэкъошныгъ» Мыеекъуапэ — 1:2 (1:1).

Шышхъэум и 21-м Ставрополь щызэдешшагъэх.

«Зэкъошныгъ»: Хъачыр, Цышэ, Кириленко, Хъуакло (Гъыш, 65), Седов, Датхъужь, Крылов (Мостиев, 83), Макоев, Пекъо (Хъасаныкъо Арсен, 90), Антоненко (Делэкъо Аскэр, 65), Къонэ.

Къэлапчъэм іэгуаор дэзыдзажъэхэр: Кучиев — 45, «Динамо». Белозеров — 17, «Динамо», икъэлапчъэ дидзэжъигь, А. Делэкъу — 81, «Зэкъошныгъ».

Бидер Кагходо тренер шхъаI

— «Зэкъошныгъэм» итренер шхъаIэ ишшэрийлхэр ыгъэцэкIэнхэу Кагходо Бидер Мыеекъуапэ кырагъэблэгъагь, — кытиуагь «Зэкъошныгъэм» ипащэу Аульэ Рэшьидэ. — Ильэс заулэкIэ узэкIэлэбэжьмэ, Мыеекъуапэ икомандэ итренер шхъаIэу аршытагь, США-м кыкыгь, адигээмэ ашыщ, адигабзэр эшэ. Тыгу къео тренер шхъаIэу юф ышэенным фэш лицензие зэримынэр. Shaklo Ашэмэз тренер шхъаIэу зератхыгъэу къэнэжьы, пшьэрьль хэхъигъэхэр ыгъэцэкIэнхэу.

Аульэ Рэшьидэ зерилытэрэмкIэ, «Динамэм» лытэнгыгъэ икъу «Зэкъошныгъэм» кыфишишыгъэп, ешэгъум тэрэзэу зыфигъэхьзырыгъэп. Мыйгэ «Зэкъошны

гъэм» зэлукIэгъуи 4 илагь, зэкэри шуахыгь. Ставрополь икоманди ешэгъур тшүүхьыштэу бэмэ къащыхууцтагь.

ЗэлукIэгъум ия 17-рэ таңкыкь тиешлакло A. Макоевыр ыпэкIэ иллыгь. Къэлапчъэм ылтэныкъо-кIэ іэгуаор зетым, «Динамэм» иухьумакло A. Белозеровыр ошэ-дэмшышэу якомандэ икъэлапчъэ іэгуаор дидзагь — 0:1.

«Динамэр» пчъагъээм емызэгъэу бэрэ ыпэкIэ иллыгътагь. Д. Далиевыр тазыр ешлапIэм ихи, тиухьумаклохэр ыгъэлпэххууцтагь. Аш ыпэкIэ ытагьэ іэгуаом Г. Кучиевыр шхъаIкэе еуи, Т. Хъачырим кыуухумэрэ къэлапчъэм дидзагь — 1:1.

Б. Кагходо тиешлаклохэм рэхьатныгъэ аримытэу яджештагь, апэкIэ лыккотэнхэу унашю афишыгъагь.

«Зэкъошныгъэм» икапитанэу Къонэ Амир ешлапIэм игупчэ іэгуаор кызышылкяхъэм, ухуумаклохэр кызыэринэкIагъэх. Тазыр ешлапIэм нэсыгъеу лъэшэу зэогъэ іэгуаор къэлэпчъэлүүтум кызыэклидзэжъигь. Делэкъо Аскэр хъууцэ-шлагъэм псынкIэу уасэ фишыгь. Метри 5 фэдизкIэ зыпэчыгъэ къэлапчъэм дауи, хъагъэм іэгуаор ридзагь — 1:2.

Ставрополь иешлаклохэр гулэм хэтхэр «Зэкъошныгъэм» икъэлапчъэ къекIухэу фежьагъэх. А уахътэм «Зэкъошныгъэм» ухуу-

мэн юфыгъохэр дэгью ыгъэцэкIагъэх.

«Зэкъошныгъэм» 2021 — 2022-рэ ильэс зэнэкъокъум теклони-гъэр апэрэу кышидихыгь, ти-гъэгушуагь.

Я 5-рэ зэлукIэгъухэр

«Черноморец» — «Анжи» — 2:0, «Ротор-2» — «Форте» — 1:2, СКА — «Алания-2» — 5:0, «Туапсэ» — «Кубань-Холдинг» — 0:0, «Ессентуки» — «Чайка» — 1:9, «Легион» — «Мэшыкъу» — 2:2, «Биолог» — «Спартак» — 1:0.

ЧыпIэхэр

1. «Анжи» — 12
2. «Мэшыкъу» — 11
3. СКА — 10
4. «Форте» — 10
5. «Чайка» — 10

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкИ кыдээз-гъэкIырэр:
Адыгэ Республикаам лъэпкIиофхэмкIэ, ІэкIыб къэралхэм ашы-псэурэ тильэпкIэ-гъухэм адиряIэ зэпхы-ныгъэхэмкIэ ыкИ къэбар жуугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыд-шиIэр:
385000,
къ. Мыеекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу Ѣытэп. Мы шалхъэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожых.

Зышаушихъятыгъэр:
Урысы Федерацаем хэутын ИофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкИ зэллы-ІэсикIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэоры-шапI, зираушыхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышхаутиэрэ
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
къ. Мыеекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи
пчъагъэр
4463
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1696

Хэутынам узцы-кIэтхэнэу Ѣыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
Зышхи-кIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаIэм игуадзэр
МэшлIэкъо С. А.

ПшъэдэкIыж зыхырэ секретарыр
ЖакIэмыкъо А. З.